



ΤΑΧ. ΜΕΙΟ ΚΟΥΜΟΥΤΣΑΝΟΥ

Αρ. Αδείας  
01-1323

# ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»  
(Ἰωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●  
Ἔργο ὁμωνύμου Συλλόγου  
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Ἀθήνα  
www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα:  
2103212713 - 2103212107  
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

● ΕΤΟΣ 65ο - ΤΕΥΧΟΣ 696 ●  
● ΜΑΡΤΙΟΣ 2023 ●

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29) ●

## Τό εύκολο και τό δύσκολο

**Τ**ό μικρό καί τό μεγάλο θαῦμα. Τό εύκολώτερο καί τό δυσκολώτερο. Γιά ποιόν; Γιά τόν Χριστό ποιο εἶναι τό εύκολώτερο καί ποιο εἶναι τό δυσκολώτερο; Στή δική Του βέβαια παντοδυναμία καί τά δύο εἶναι εύκολα, καί ἡ θεραπεία τοῦ σώματος τοῦ παραλυτικοῦ καί ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς του διά τῆς ἀφέσεως.

● Γιά τόν ἐντυπωσιασμό στά μάτια μας, ἡ θεραπεία τοῦ σώματος φάνταζε δυσκολώτερη, ἐνώ ἡ ἀφεσις εύκολώτερη (Μάρκ. β' 1-12). Γιατί; Τό πρῶτο τό βλέπουμε, τό δεύτερο εἶναι ἀόρατο θαῦμα. Γι' αὐτό ἴσως τό πρῶτο τό ζητᾶμε, τό δεύτερο δέν μᾶς πολυνοιάζει!

● Καί ὁμοῦ ὁ Χριστός πρῶτο ἔβαλε τό δεύτερο, τὴν ἀφεσι τῶν ἁμαρτιῶν. Σέ ἄλλη περίπτωσι εἶχε πεί: «Ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ...» (Ματθ. στ' 33). Στά δύο θαύματα πού ἀναφέρουμε, ὁ Χριστός εἶδε μπροστά Του ἕναν πληγωμένο, καί στό σώμα καί στήν ψυχή. Παραλυτικός ἦταν. Ἐκκινάει ἀπό τό δεύτερο θαῦμα τοῦ Χριστοῦ: «Ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι σου» (Μάρκ. β' 5). Τά δύο «γιατί»;, σχετικά μέ τὴν ἐπιλογή τοῦ Χριστοῦ:

● 1. Ὁ Χριστός ξεκινᾶ ἀπό τὴ ρίζα. Τό δέντρο εἶναι σάπιο, ὅταν ἡ ρίζα εἶναι σάπια. Ρίζα κάθε κακοῦ εἶναι ἡ ἁμαρτία. «Τά ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος» (Ρωμ. στ' 23). Πρῶτα λοιπόν θά ξεριζώσῃ τὴν ἁμαρτία ὁ Χριστός καί ὕστερα θά διορθώσῃ τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας. Πρῶτα τὴν ψυχή τοῦ παραλυτικοῦ θεραπεύει μέ τὴν ἀφεσι, καί ὕστερα χαρίζει τὴν υἰγεία τοῦ σώματος.

● 2. Εἶναι φρικτότερη ἡ ἁμαρτία ἀπό τὴν ἀρρώστια. Ἄν ἡ ἁμαρτία ἐξελειφθῇ, ἡ ψυχή θά ζῆ αἰώνια στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἄν τό σώμα γιατρευθῇ, ἐνώ ἡ ψυχή θά παραμένῃ πληγωμένη καί παράλυτη, βρώμικη καί ἀκίνητη γιά τό καλό, τότε ἡ ψυχή θά σύρῃ καί τό σώμα στήν ἀπώλεια. «Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἂν κερδήσῃ τόν κόσμον ὅλον καί ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;» (Μαρκ. η' 36).

• Τό μικρό καί τό μεγάλο. Τό εὐκο-  
λο καί τό δύσκολο. Τώρα γιά ποιόν;  
Γιά τούς θρησκευομένους ἀνθρώ-  
πους. Τό μικρό ἦταν τό ἐντυπωσιακό.  
Κόσμος πολὺς τρέχει ν' ἀκούση καί νά  
δῆ τόν Χριστόν.

• Τό εὐκολο. Μπορεῖ καί στίς μέρες  
μας νά θεωρηθῆι δύσκολο τό ν' ἀκούσης,  
τό νά διαβάσης ἢ τό νά πᾶς σέ μία σύνα-  
ξι γιά τόν Χριστό. Γιά τούς θρησκευομέ-  
νους ὁμως αὐτά βρίσκονται στόν κύκλο  
τοῦ εὐκολώτερου. Δέν τούς στοιχίζου-  
ν. Λίγο μπορεῖ νά τούς στοιχίζου-  
ν. Τό μεγάλο, τό σπουδαῖο, τό δύσκολο, εἶναι  
ἄλλο. Εἶναι ἡ ἔμπρακτε ἀγάπη.

• Ὁ Χριστός δέν εἶναι μόνο ἀκοή  
καί θέαμα. Εἶναι κυρίως ἀκολου-  
θία. «Σοὶ ἀκολουθεῖ μοι» (Ματθ. 9'22).  
Κάνει ἐντύπωση: Ὅταν κάλεσε τούς μα-  
θητές Του, τό πρῶτο πού τούς εἶπε δέν  
ἀφοροῦσε στ' αὐτιά καί στά μάτια. Ἀ-  
φοροῦσε στήν καρδιά καί στήν ἐλεύθε-  
ρη ἐπιλογή. Δέν εἶπε ὁ Ἰησοῦς Χρι-  
στός: «Ἐλᾶτε νά μέ ἀκούσετε! Ἐλᾶτε νά  
δῆτε τά θαύματά μου». Τούς εἶπε: «Ἀ-  
κολουθεῖ μοι».

• Καί φυσικά ὅποιος ἀκολουθεῖ τόν  
Χριστό, αὐτός καί Τόν ἀκούει. Ὅποιος  
Τόν ἀκολουθεῖ, αὐτός καί Τόν βλέπει.  
Ὅποιος Τόν ἀκολουθεῖ, αὐτός καί Τόν  
διαβάζει. Ἀλλά τό πρῶτο εἶναι ν' ἀκο-  
λουθῆς τόν Χριστό.

• Καί τί κάνει ὅποιος ἀκολουθεῖ τόν  
Χριστό; Κάνει τό δύσκολο: Εἶναι αὐτό  
πού ἔκαναν καί οἱ τέσσερις  
ἄνδρες τῆς Εὐαγγελικῆς περικοπῆς  
(Μάρκ. β' 1-12). Ἐκαναν ὅ,τι ἔκανε ὁ Χρι-  
στός, σέ μικρογραφία φυσικά. Ὁ Χρι-  
στός εἶναι «ὁ αἴρων τὰς ἀμαρτίας τοῦ  
κόσμου» (Ἰωάν. α' 29). Καί οἱ τέσσερις  
ἔγιναν οἱ αἴροντες. «Ἐρχονται πρὸς τόν  
Ἰησοῦν παραλυτικόν φέροντες αἰρόμε-  
νον ὑπὸ τεσσάρων» (Μάρκ. β' 3).

• Τό δύσκολο εἶναι νά σηκώνης τόν

ἄλλον. Νά σηκώνης τόν πόνο του, τά  
προβλήματα του.

• Δέν εἶπε ὁ Χριστός: Κάνετε τό εὐκο-  
λο, τρέξτε σ' ἓνα προσκύνημα θρησκευ-  
τικό! Ἀλλά εἶπε, Κάνε τό κίνημα τῆς  
ἀγάπης. Οἱ πολλοί στό Εὐαγγέλιο ἔκα-  
ναν τό εὐκολο. Στριμώχνονταν, ποιός θά  
δῆ καλύτερα τόν Χριστό. Οἱ τέσσερις  
ἔκαναν τό δυσκολώτερο. Σήκωσαν τόν  
παραλυτικό, πού μόνος δέν μπορούσε  
νά δῆ τόν Χριστό.

• Νά κάνουμε τό δυσκολώτερο: Τήν  
ἀγάπη. Νά φέρουμε κάποιον, πού  
εἶναι ἀκίνητος καί ἀσυγκίνητος,  
στόν Χριστό.

—Μά πῶς; θά πῆτε.

Τό πῶς θά στό δείξη ἡ ἔξυπνη ἀγά-  
πη. Τήν εἶχαν οἱ τέσσερις. Ἀφοῦ σεῖς  
δέν ἀνοίγετε διάδρομο νά ἔρθῃ ὁ παρα-  
λυτικός πού ἔχει ἀνάγκη, θά τόν φέρου-  
με ἀπό πάνω! «Ἀπεστέγασαν τήν  
στέγην» (Μάρκ. β' 4).

• Ἀφοῦ ἀνθρώπινος διάδρομος γιά  
νά ἔρθῃ ὁ Θεός στή γῆ δέν ὑπῆρχε, ἡ  
ἔξυπνη ἀγάπη Του Τόν ἔφερε ἀπό ψη-  
λά. «Ἐξ ὕψους κατήλθες ὁ Εὐσπλαγ-  
χνος».

• Τό μικρό καί τό μεγάλο. Ποιό  
εἶναι τό εὐκολο, ποιό τό δύσκολο; Στήν  
περίπτωσι τοῦ παραλυτικοῦ, καί τά δύο  
εἶναι μεγάλα. Καί αὐτό πού ἔκανε ὁ  
Χριστός, καί αὐτό πού ἔκαναν τελικά  
καί οἱ ἀκροατές Του. Φυσικά γιά τόν  
Χριστό αὐτά πού ἔκανε εἶναι εὐκολώτα-  
τα. Τί ἔκανε; Ἐδειξε τήν Θεότητά Του.  
Ἦχι μέ τό «ἀφέωνταί σοι αἱ ἀμαρτίαι  
σου». Ὁ λόγος Του αὐτός εἶναι σπου-  
δαία ἀπόδειξις τῆς Θεότητάς Του, ἀλλά  
δέν τόν ἔβλεπαν. Τά ἄλλα δύο τά εἶδαν  
ὅσοι εἶχαν μάτια πνευματικά.

• Ἐκανε πνευματικό καρδιογρά-  
φημα τῆς νεανικῆς ζωῆς τοῦ παραλυ-  
τικοῦ. Καί εἶδε, ὅτι ἀπό τίς καταχρήσεις  
τῆς νεότητάς εἶχε παραλύσει. Ἐκανε

## Κυριακή τῆς Σταυροπροσκυνήσεως

## ΣΩΤΗΡΙΑ, ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ

## Τά πολλά καί τό ἓνα

**Υ**πάρχουν οἱ πολλές ἀνάγκες τῆς ζωῆς, ἀλλ' ὑπάρχει καί ἡ μία· ἡ ζωτική, ἡ πρωταρχική. Ἀλλοίμονο ἂν οἱ πολλές μικρές πνίξουν τή μία, τήν μεγάλη ἀνάγκη! Καί τρισαλλοίμονο, ἂν κάποια ἀπό τίς μικρές ἀνάγκες τήν κάνουμε μεγάλη!

Ἡ σπουδαιότερη ἀνάγκη τοῦ ὄλου ἀνθρώπου εἶναι ἡ σωτηρία. Καί ὅταν λέμε **σωτηρία**, ἐννοοῦμε νά σωθῆ ἡ ψυχὴ μας, νά κληρονομήσῃ τήν αἰώνια ζωή, νά κερδήσῃ τόν παράδεισο, νά μὴ χαθῆ ἡ ψυχὴ στήν ἀτελευτήτη κόλασι. Καί ὅλες τίς ἀνάγκες του νά ἱκανοποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἂν χάσῃ τήν ψυχὴ του, ἔχει χάσει τό πᾶν. Τῆ διαφορὰ αὐτῆ ἀνάμεσα στή μία καί πρώτη ἀνάγκη καί στίς πολλές μικρές ἀνάγκες, τονίζει ὁ Κύριος: «*Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐάν κερδήσῃ τόν κόσμον ὅλον καί ζημιωθῆ τήν ψυχὴν αὐτοῦ;*» (Μάρκ. 8ῆ' 36).

Ἐνδιαφερόμεθα γιά τήν πρώτη μας ἀνάγκη; Μήπως τήν λησμονοῦμε;

ὕστερα πνευματικό **ἐγκεφαλογράφημα**. Κατέγραψε τίς σκέψεις τῶν γραμματέων καί φαρισαίων. «*Ἐπιγνούς ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Τί διαλογίζεσθε;...*» (Μάρκ. ιβ' 8). Ἔξερω: Αὐτό κι αὐτό σκέπτεσθε!...

• **Ἀλλά** τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ δέν προσφέρουν τίποτε στόν Χριστό. Ὅσο εὐκολο εἶναι στόν ἥλιο νά ρίχνῃ μία ἀκτίνα του στή γῆ, τόσο, καί ἀπίερωσ εὐκολώτερο, εἶναι γιά τόν Χριστό νά φανερώνη τήν Θεότητά Του.

• **Γιά** τοὺς ἀνθρώπους, γιά τοὺς ἀκροατές τοῦ κηρύγματος τῆς Καπερναοῦμ,

Μήπως οἱ ποικίλες βιοτικές μέριμνες μᾶς ἀπορροφοῦν τό χρόνο καί τό ἐνδιαφέρον μας καί λησμονοῦμε τό **πρῶτο βασικό**, τή σωτηρία τῆς ψυχῆς μας;

• **Φαντασθῆτε ἄρρωστο** νά ἔχῃ ἀπόλυτη ἀνάγκη ἀπό μετάγγισι, καί αὐτός ν' ἀδιαφορῆ τελείως γιά τή μετάγγισι καί ν' ἀσχολῆται μέ τό στολισμό τοῦ δωματίου του καί μέ τίς ἐπισκέψεις φίλων του! Καλά εἶναι αὐτά, ἀλλά ποιά εἶναι ἡ πρώτη ἀνάγκη; Ἡ **μετάγγισις**. Καλά ὅλα τά ἐνδιαφέροντά μας γιά ὠραία διαμονή καί γιά φίλους. Ἀλλά τό πρῶτο εἶναι ἡ μετάγγισις ζωῆς. Καί ἡ μετάγγισις ζωῆς γίνεται μέ τό **Αἷμα** τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πού μᾶς χαρίζει τή σωτηρία.

• **Φαντασθῆτε καπετάνιο**, πού τό καράβι του βουλιάζει, καί αὐτός ἀδιαφορεῖ γιά τή σωτηρία τοῦ πλοίου καί ἀσχολεῖται μέ τό βᾶψιμο τῆς κουπαστῆς καί μέ τή μουσική στό σαλόνι τοῦ πλοίου! Τό πλοῖο βουλιάζει. Τό πρῶτο ποιό εἶναι; Νά σωθῆ! Ἡ σωτηρία μας, αὐτό εἶναι τό πρῶτο.

τρία τά μεγάλα θαύματα πού ἔγιναν: **Σύγκρισις - ἔκστασις - δοξολογία.**

• **Σύγκρισις**: «*Οὐδέποτε οὕτως εἶδομεν*» (Μάρκ. ιβ' 12). Ποτέ, μά ποτέ, κανένας δέν μᾶς μίλησε τόσο καταπληκτικά, ὅσο ὁ Ἰησοῦς.

• **Ἐκστασις**: «*Ἐξίσταντο πάντες*» (Μάρκ. ιβ' 12). Πῶ, πῶ! Τί εἶναι αὐτά πού ζοῦμε κοντά Του;

• **Δοξολογία**: «*Ἐδόξαζον τόν Θεόν*» (Μάρκ. ιβ' 12).

• **Γιά** ὅλα, μικρά καί μεγάλα, «*Δόξα Σοι, Κύριε, δόξα Σοι...*».

Ἄρχιμ. Δανιήλ Ἀεράκης

Ἐμεῖς ἀσχολούμεθα μέ δευτερεύοντα καί τριτεύοντα, μέ μουσικές καί καλλωπισμούς, ὅταν τό πλοῖο τῆς ζωῆς μας ἔχη ὑποστή ἐπικίνδυνα κλίσι καί βυθίζεται. Μία κραυγή ἀρμύζει: **SOS! Σῶστε μας!**...

### Ἄστειρευτη πηγὴ ἡ ἀγάπη

Ποιός θά μᾶς σώση; Ἕνας ὁ Σωτήρας, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἄν ἡ σωτηρία μας εἶναι ἡ πρώτη μας ἀνάγκη, ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ὁ Ἕνας καί Μοναδικός. Καί ἂν ὁ Χριστός εἶναι τό πᾶν καί ἔχη πολλές ιδιότητες, ἡ μία καί πρωταρχική Του ιδιότης εἶναι αὐτή τοῦ Σωτήρος. Ὁ Χριστός εἶναι ὁ **Σωτήρας** (Ματθ. β' 11. Ἰωάν. δ' 42).

● Τόν Χριστό ὡς Σωτήρα παρουσιάζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος κυρίως στήν πρὸς Ρωμαίους Ἐπιστολή.

Ἡ σωτηρία μας: τό πρῶτο μέλημά μας. Θά ἦταν ἀκατόρθωτη, ἂν δέν ὑπῆρχε ὁ Χριστός, ὅπως εἶναι ἀκατόρθωτο νά ξεδιψάσης, ἂν δέν ὑπάρχει ἡ πηγὴ. Ἡ σωτηρία μας εἶναι πλέον μία **ἀστειρευτη πηγὴ**. Μπορεῖ ὅλες οἱ πηγές τοῦ κόσμου νά στερέψουν. Μία πηγὴ δέν θά στερέψη ποτέ: Ἡ πηγὴ τῆς σωτηρίας μας. Καί αὐτό, διότι πηγάζει ἀπό τὴν **ἀγάπη τοῦ Θεοῦ**.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος παρουσιάζει, ὡς πρὸς τὴ δικαιοσύνη μας, ὡς πρὸς τὴ σωτηρία μας, τίς ἐξῆς ὄψεις:

— Ἀπό ποῦ ξεκινᾷ;

— Ἀπό ποῦ περνᾷ;

— Ποῦ καταλήγει;

1. Ἀπό ποῦ ξεκινᾷ; Ἀπό τὴν πηγὴ, ποῦ λέγεται **Ἀγάπη**. Ὁ καταρράκτης χύνεται συνεχῶς, ἀσταμάτητα, καί πλημμυρίζει τόν τόπο καί ποτίζει τοὺς κάμπους καί κάνει ν' ἀνθίζουν τά λουλούδια καί νά καρπίζουν τά δένδρα. Ἔτσι, ὡς καταρράκτης, παρουσιάζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. «*Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν*» (Ρωμ. ε' 5). Ξε-

χύνεται ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Πάντοτε βεβαίως ὑπῆρχε ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ «*ὁ Θεός ἀγάπη ἐστίν*» (Α' Ἰωάν. δ' 8). Μέ τὴ σάρκωσι ὅμως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, μέ τὴν κάθοδο τοῦ Θεοῦ στὴ γῆ, ἀνοιξαν οἱ καταρράκτες τοῦ Οὐρανοῦ καί ξεχύθηκε ἡ ἀγάπη Του στὸν κόσμο. Καί ἡ ἔκχυσις τῆς ἀγάπης, τό πλημμύρισμα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, ἔκανε ν' ἀνθίσση καί νά καρπίση τό δένδρο τῆς σωτηρίας μας.

### Ἁ Σταυρός

Πῶς συνέβη αὐτό;

● Ἡ ἀγάπη πῆρε τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ καί Τόν κατέβασε στὸν κόσμο.

● Ἡ ἀγάπη πῆρε τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ καί Τόν ἔντυσε μέ τὴν ἀνθρωπίνη φύσι. Τόν ἔκανε Θεάνθρωπο.

● Ἡ ἀγάπη, ἡ πολλὴ του ἀγάπη, Τόν πῆρε καί Τόν ἀνέβασε πάνω στό Σταυρό.

**Ἁ Σταυρός!** Ἡ συνισταμένη τῆς ἀγάπης. Τό συστατικό τῆς ἀγάπης. Ἡ ταυτότητα τῆς ἀγάπης. Τό πιστοποιητικό τῆς ἀγάπης. «*Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστός ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν*» (Ρωμ. ε' 8). Ἐμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, Ἐκεῖνος ὁ Ἄναμάρτητος. Ἀντί νά πεθάνουμε ἔμεῖς, πεθαίνει Ἐκεῖνος γιὰ μᾶς. Ἐμεῖς οἱ ἀσεβεῖς, Ἐκεῖνος ὁ Ἅγιος. Ἀντί νά τιμωρηθοῦμε ἔμεῖς, θυσιάζεται Ἐκεῖνος γιὰ μᾶς. «*Ἐτι γὰρ Χριστός ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανεν*» (Ρωμ. ε' 6).

Καί δέν πέθανε ἀπλῶς. Σταυρώθηκε! Δηλαδή, ὑπέστη τόν πλέον ἐπονείδιστο καί ἐπώδυνο θάνατο. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Πάλιν τίθησιν καί τόν τρόπον τῆς καταλλαγῆς, ὅτι ἐν τῷ σώματι, οὐχ ἀπλῶς πληγείς, οὐδέ μαστιγωθεῖς, οὐδέ πραθεῖς, ἀλλὰ καί ἀποθανόντων τῷ αἰσχίστῳ θανάτῳ*» (Ε.Π.Ε. 22,142). Μετάφρασις: Ζωγραφίζει πάλι (ὁ Παῦλος) καί τόν τρόπο, ποῦ ἔγινε ἡ καταλλαγή Θεοῦ καί ἀνθρώπων. Μέ



τό Σῶμα Του, πού ὄχι ἀπλῶς τραυματίστηκε, ὄχι ἀπλῶς μαστιγώθηκε, ὄχι ἀπλῶς πουλήθηκε, ἀλλά καί πέθανε μέ τόν πιό ἐπονείδιστο θάνατο.

### Περνᾶ ἀπό τήν πίστι

Ἄρα ἡ σωτηρία μας ξεκινᾶ ἀπαραίτητα ἀπό τό Σταυρό τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ὁ ἀσπίρευτος καί εὐεργετικός καταρράκτης τῆς ἀγάπης.

**2.** Ἀπό ποῦ περνᾶ; Γιά τόν ἄνθρωπο δέν ἀρκεῖ νά τρέχει ἡ πηγὴ, προκειμένου νά ξεδιψᾷ. Εἶναι ἀνάγκη νά σκύψη στήν πηγὴ καί νά γεμίσει τό δοχεῖο του. Ἡ πηγὴ τῆς σωτηρίας ὑπάρχει. Τρέχει ἀπό τό Σταυρό τοῦ Χριστοῦ μέσα στήν Ἐκκλησία. Γιά νά ξεδιψᾷσουμε, γιά νά σωθοῦμε ἑμεῖς προσωπικά, εἶναι ἀνάγκη νά σκύψουμε, νά ταπεινωθοῦμε καί νά γεμίσουμε τό δοχεῖο μας. Καί τό **δοχεῖο**, μέ τό ὁποῖο συλλέγουμε τό νερό τῆς σωτηρίας, εἶναι ἡ **πίστις**. «Δι' οὗ καί τήν προσαγωγήν ἐσχῆκαμεν τῇ πίστει εἰς τήν χάριν ταύτην, ἐν ἧ ἑστήκαμεν» (Ρωμ. ε' 2).

- Ἡ πίστις μᾶς συνδέει ἄμεσα μέ τόν Σωτῆρα Χριστό. Ἄλλὰ ποιὰ πίστις; Ἡ σταθερὴ καί **ἀκλόνητη**. Ἡ πίστις χωρίς κρατούμενα, χωρίς ἀμφιβολίες. Ἡ πίστις χωρίς ἀντικατάστασι. Ὅχι «σήμερα πιστεύω ἐκεῖνο καί αὔριο τό ἄλλο». Πάντοτε σταθερά πιστεύουμε στόν Ἰησοῦ Χριστό, ὅπως Τόν διδάσκει καί Τόν προσφέρει ἡ Ἐκκλησία.

- Τό **δεντρόκι** δέν ἀρκεῖ νά φυτρώσῃ· δέν ἀρκεῖ νά ποτίζεται. Πρέπει καί νά στηρίζεται. Γι' αὐτό τοποθετοῦμε στήριγμα καί τό δένουμε, γιά νά μεγαλώσῃ σταθερά, ὀρθοῦν, χωρίς νά λυγίξῃ. Ἔτσι καί ἡ πίστις μας. Δεντρόκι εἶναι. Φυσοῦν ἀγέρες ἀπιστίας καί ἀμφιβολίας. Λυγίζει κάποτε καί κλονίζεται. Θέλει ἀπαραίτητα στήριγμα. Καί τό στήριγμα τῆς πίστεως εἶναι ἡ **χάρις** τοῦ Θεοῦ.

### Περνᾶ καί ἀπό τή θλίψη

Καί ποιὰ εἶναι ἡ δοκιμασία τῆς πίστεως; Πότε θά καταλάβουμε ἕναν ἄνθρωπο, ἂν ἔχη σταθερὴ πίστι; Τὴν ὥρα τῆς θλίψεως. Ἡ σωτηρία περνᾶ ἀπό τήν πίστι. Ὑστερα περνᾶ ἀπό τή **θλίψη**. «Οὐ μόνον δέ, ἀλλά καί καυχόμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες, ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δέ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δέ δοκιμὴ ἐλπίδα» (Ρωμ. ε' 3-4).

Χωρὶς Χριστό ἡ θλίψις εἶναι δυστυχία. Μαζί μέ τόν Χριστό ἡ θλίψις καί ὁ πόνος εἶναι εὐλογία. Εἶναι καύχημα. Γιά ποιό πράγμα συνήθως καυχᾶται κανεὶς; Γιά κάτι, πού κέρδισε. Ὁ χριστιανὸς καυχᾶται γιά τίς θλίψεις του. Μέ τίς θλίψεις κερδίζει τὴ σωτηρία. Θά περάσουμε ὑποχρεωτικά ἀπό θλίψεις, προκειμένου νά κερδίσουμε τὴν αἰώνια ζωὴ καί σωτηρία. «Διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. ιδ' 22).

- Ἄν ἡ πίστις μας εἶναι τό νερό τῆς σωτηρίας, αὐτό τό νερό φιλτράρεται μέσα στό **διύλιστήριο** τῆς θλίψεως. Πιστεύουμε, βέβαια. Ἄλλ' ἡ πίστις μας δέν εἶναι τόσο καθαρὴ. Εἶναι καί θεωρητικὴ, ἀλλά καί ἀνακατεμένη μέ πράξεις ἀκάθαρτες. Καί ἔρχεται κάποια θλίψις, ἕνας πόνος, μία ἀρρώστια, μία δοκιμασία καί φιλτράρεται ἡ πίστις· καθαρίζεται ἀπὸ ξένα στοιχεῖα, ἀπὸ βρώμικες καί ἀκάθαρτες ἐνέργειες. ἔρχεται κάποια θλίψις, καί τότε ἀπὸ τὴ θεωρία περνᾶμε στήν πράξι.

- Ἄν ἡ πίστις εἶναι τό **κλῆμα**, πού μᾶς συνδέει μέ τὴν ἄμπελο, μέ τόν Ἰησοῦ Χριστό, τὰ σταφύλια ἀπὸ τό κλῆμα θά περάσουν ἀπὸ τὴ θλίψη, ἀπὸ τὴ **σύνθλιψη**, γιά νά γίνουν γλυκὸ κρασί. Ἡ θλίψις εἶναι τό **πατητήριο**, ὅπου συνθλίβεται ὁ πιστὸς ἄνθρωπος καί βγαίνει τό γλυκὸ κρασί τῆς σωτηρίας. Πόσο θά ἔπρεπε νά εὐχαριστοῦμε τόν Θεὸ γιά τίς δοκιμασίες καί τίς θλίψεις!

- Ἄν ἡ πίστις εἶναι τό **μάθημα**, πού δι-

δασκόμεθα στό σχολείο του Χριστού, της Ἐκκλησίας, τότε ἡ θλίψις εἶναι οἱ **ἐξετάσεις**, πού δίνουμε. Ὅσο καλός κι ἄν εἶναι ἕνας μαθητής καί ὅσο καλό δάσκαλο καί καθηγητή κι ἄν ἔχη, ἄν ἀποτύχη στίς ἐξετάσεις, δέν προβιβάζεται σέ ἀνώτερη τάξι ἢ δέν εἰσάγεται σ' ἀνώτερη σχολή. Κι ἐμεῖς οἱ χριστιανοί δέν θά εἰσαχθοῦμε ἐκεῖ πού ἐπιθυμοῦμε.

Ἄλλωστε γι' αὐτό ζοῦμε στόν κόσμο τουτο, γιά τήν **εἰσαγωγή** μας στή βασιλεία τῶν οὐρανῶν, γιά τήν **προαγωγή** μας ἀπό τά πρόσκαιρα στά αἰώνια, γιά τήν **προσαγωγή** μας στό παλάτι του Θεοῦ. Πῶς θά γίνουν αὐτά; Μόνο ἄν πετύχουμε στίς ἐξετάσεις πού δίνει ἡ πίστις μας. Καί οἱ ἐξετάσεις δίνονται στίς θλίψεις καί στόν πόνο.

● Ἡ θλίψις μᾶς ὁδηγεῖ στήν **ὑπομονή**. Ἡ ὑπομονή μᾶς ὁδηγεῖ στή **δοκιμή**, στήν καταξίωσι. Ἡ δοκιμή μᾶς ὁδηγεῖ στήν **ἐλπίδα**. «Ἡ θλίψις ὑπομονήν κατεργάζεται, ἡ δέ ὑπομονή δοκιμή, ἡ δέ δοκιμή ἐλπίδα, ἡ δέ ἐλπίς οὐ κατασχύνει» (Ρωμ. ε' 3-5).

Βλέπετε ἀπό πόσα στάδια περνᾷ ἡ σωτηρία, πού πηγάζει ἀπό τήν Ἐσταυρωμένη

Ἀγάπη! Περνᾷ ἀπό τήν πίστι, ἀπό τή θλίψι, ἀπό τήν ὑπομονή, ἀπό τή δοκιμή, ἀπό τήν ἐλπίδα.

### Εἰρήνη - Καταλλαγή - Προσαγωγή

**3. Πού καταλήγει ἡ σωτηρία;** Ὅπως τό **ποτάμι**, πού ξεκινᾷ ἀπό τήν πηγῆ καί περνᾷ ἀπό ποικίλες διακλαδώσεις, καταλήγει στήν ἀπέραντη θάλασσα, ἔτσι καί ἡ σωτηρία μας. Ξεκινᾷ ἀπό τό Σταυρό του Χριστοῦ, περνᾷ ἀπό ὅλες αὐτές τίς διακλαδώσεις πού ἀναφέραμε, καί καταλήγει στή θάλασσα, στήν ἀπέραντη **θάλασσα τῆς αἰωνιότητος**.

Ἡ θάλασσα του βίου εἶναι ὅλο ταραχή. Ἡ θάλασσα τῆς αἰωνιότητος εἶναι γαλήνια καί ἀτάραχη. Τρεῖς λέξεις του Παύλου φανερώνουν τό πού καταλήγει ἡ σωτηρία, τό ποιοί εἶναι οἱ καρποί τῆς σωτηρίας: *Εἰρήνη - Καταλλαγή - Προσαγωγή*.

● **Εἰρήνη!** Ἔχουμε εἰρήνη μέ τό Θεό. Ὁ Σταυρός εἶναι ἡ εἰρήνη μας. Ὅχι διότι ὁ Θεός ἦταν ἐχθρός μας, ἀλλά διότι ἐμεῖς εἴχαμε καταστή ἐχθροί του Θεοῦ. Διαπράτταμε

## Προσφορά Ἑρμηνευτικῶν ἔργων



Προσφορά γιά τούς ἀναγνώστες του περιοδικοῦ μας. Προσφορά 10 τόμων.

● Οἱ 14 ἐπιστολές του Παύλου, οἱ ἑπτὰ Καθολικές, τό κατά Μάρκον εὐαγγέλιο, οἱ Πράξεις

τῶν Ἀποστόλων, ἐρμηνευμένα ἀπό τόν ἀρχιμ. Δανιήλ Ἀεράκη, σέ 10 τόμους καλλιτεχνικής βιβλιοδεσίας, ἀπό 200 εὐρώ, μόνο **120 εὐρώ**. Ἡ προσφορά ἀποστέλλεται ἐπί ἀντικαταβολῆ. Παραγγελίες στά τηλέφωνα: 2103212713 καί 2109765440.

αντίθετα από ό,τι έλεγε ο Θεός. Ζούσαμε μακρινά από τον Θεό. Καί ξαφνικά ήλθε ή ειρήνη. Ποιός ο ειρηνοποιός; Ο Έσταυρωμένος Κύριος. Όταν δύο έχθροί παύουν τον μεταξύ τους πόλεμο, δίνουν τά χέρια καί ζούν πλέον ειρηνικά, ένωμένοι. Στο Σταυρό του Χριστού δώσαμε τά χέρια μέ τον Θεό. Ένωθήκαμε μέ τον Θεό, αφού τό ένα χέρι του Σταυρού είναι δικό μας καί τό άλλο είναι του Θεού!

Ο Χριστός είναι Θεός καί άνθρωπος, γι' αυτό είναι καί «ή ειρήνη ήμῶν, ό ποιήσας τά άμφοτέρα έν καί τό μεσότοιχον του φραγμου λύσας, τήν έχθραν, έν τή σαρκί αυτού» (Έφες. β' 14-15).

● **Καταλλαγή!** Συμφιλωθήκαμε μέ τον Θεό. Αυτό αποτελεί έγγύησι για τήν όριστική μας σωτηρία. Τό δύσκολο έγινε. Έλπίζουμε, ότι θά γίνη καί τό εύκολο. «Εί γάρ έχθροί όντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διά του θανάτου του υίου αυτού, πολλῶ μάλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα έν τῇ ζωῇ αυτού» (Ρωμ. ε' 10).

● **Προσαγωγή!** Φαντασθήτε κάποιον άνθρωπο μέ χειροπέδες νά τον όδηγοῦν δύο δεσμοφύλακες στη φυλακή. Γίνεται ή λεγόμενη βιαία προσαγωγή. Καί ξαφνικά έρχεται κάποιος καί του βγάξει τίς χειροπέδες, τον έλευθερώνει, τον παίρνει από τό χέρι καί τον όδηγεί σέ άνάκτορο εύτυχίας. Παράδοξο! Αυτό έκανε ο Χριστός, ο Σωτήρας μας, «δι' ου καί τήν προσαγωγήν έσχήκαμεν» (Ρωμ. ε' 2). Ήμασταν καταδικασμένοι νά προσαχθούμε βιαίως, δεμένοι, στη φυλακή, στην αιώνια τιμωρία. Άλλ' ήλθε ο Σωτήρας, ο Κύριος ήμῶν Ήσοῦς Χριστός. Έλυσε τά δεσμά, μάς χάρισε τήν άφεισι των παραπτωμάτων καί μάς παίρνει από **τό χέρι καί μάς όδηγεί στο παλάτι του Θεού.**

● Μοναδική ή εύκαιρία. Άς μή τήν χάσουμε.

● Προσοχή! Σκοπός ή σωτηρία μας. Είναι ή μοναδική μας ανάγκη.

π. Δ. Α.

### Ός μικρό παιδί ο Ήσοῦς

Ο Ήσοῦς Χριστός τίποτε δέν έκανε όσο ήταν παιδί. Μόνο ένα ξέρουμε κατά τή μαρτυρία του Λουκά, ότι δωδεκαετής στο Ναό καθόταν καί άκουγε τούς διδασκάλους καί από τίς έρωτήσεις Του φαινόταν άξιοθαύμαστος. Καί σωστά δέν άρχισε τά θαύματά Του από μικρή ηλικία. Διότι οι άνθρωποι θά ξελάμβαναν τά θαύματά Του για φαντασίες. Άν οι πολλοί είχαν τέτοια ύποψία τότε πού ως μεγάλος, ως άνδρας, έκανε θαύματα, πολύ περισσότερο άν θαυματουργούσε ως μειράκιο.

Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 12,670



ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ  
ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

### Έπισκεφθήτε τό Βιβλιοπωλείο μας

Έθν. Άντιστάσεως (Βασ. Όλγας) 103  
172 36 Άγιος Δημήτριος (Μπραχάμι)  
Τηλ. 2109765440  
www.agiosbooks.gr  
e-mail: agiosbooks@gmail.com

Θά βρήτε **βιβλία:**

- Τήν ΑΓ. ΓΡΑΦΗ
  - Λειτουργικά καί Έρμηνευτικά
  - Άπολογητικά καί Άντιαιρετικά
  - Διηγήματα καί Νεανικά-Παιδικά
  - Βυζαντ. Μουσικής καί Λογοτεχνικά
  - Κηρυκτικά-Κατηχητικά Βοηθήματα
  - Όλα τά βιβλία του π. Δανιήλ Άεράκη
- Έκκλησιαστικά είδη:**
- Είκόνες ξύλινες καί σέ χαρτί.

## ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

### Θεία Εὐχαριστία

**Ε**ὐχαριστοῦμε τόν Θεό καί Πατέρα γιά τόν Υἱό Του, τόν Ἰησοῦ, ὁ Ὅποιος ἦρθε καί ἔζησε ὡς ἄνθρωπος ανάμεσά μας καί πέθανε σάν ἓνας ἀπό μᾶς. Ἀντιμετώπισε τό μαρτύριο τῆς σταύρωσης καί, τήν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ἀναστήθηκε, δίνοντας μας μέ τήν Ἀνάστασή Του, ἐγγύηση μιᾶς καινούργιας ζωῆς.

Συνήθως βέβαια εὐχαριστῶ κάποιον λέγοντάς του, ἀλλά ἐξίσου συχνά σημαίνει ὅτι δείχνω τή χαρά μου γιά ἓνα δῶρο. Ὅμως, πῶς νά ἐνεργήσουμε γιά νά εὐχαριστήσουμε Αὐτόν πού μᾶς τά ἔδωσε ὅλα; Ὑπάρχει μιᾶ ἐιδική πορεία, μιᾶ ὁδός, γιά νά τό κατορθώσουμε;

- Στό σημεῖο αὐτό παρεμβαίνει ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς καί μᾶς δείχνει τόν τρόπο γιά νά εὐχαριστήσουμε τόν Πατέρα Του. Τήν παραμονή τοῦ πάθους Του παίρνει τόν ἄρτο καί τόν οἶνο, τά μοιράζει στούς φίλους Του καί λέει αὐτά τά παράξενα λόγια: «*Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τό σῶμα μου...*». Ὑστερα πῆρε τό ποτήρι καί, ἀφοῦ εἶπε εὐχαριστήρια προσευχή, τό ἔδωσε στούς μαθητές Του λέγοντας: «*Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες τοῦτό ἐστι τό αἷμά μου... τοῦτο ποιεῖτε εἰς τήν ἐμὴν ἀνάμνησιν...*».

- Ἀπό τίς πρώτες κιόλας ἀφηγήσεις τοῦ Εὐαγγελίου, βλέπουμε τοῦ μαθητές νά ὑπακούνε σ' αὐτήν τήν παράξενη ἐντολή, τήν ὁποία ἔδωσε ὁ Ἰησοῦς, καί νά μαζεύονται, γιά νά μοιραστοῦνε τόν Ἄρτο. Οἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, οἱ ἐπιστολές τοῦ Παύλου καί οἱ ἀφηγήσεις τῶν πρώτων Χριστιανῶν τό πιστοποιοῦνε. Ἀπό τό ξεκίνημα, καί περισσότερο μέ αὐτούς τούς μεγάλους ποιμένες καί διδασκάλους καί θεολόγους τῶν πρώτων αἰώνων, τούς ὁποίους ὀνομάσαμε «Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας», οἱ Χριστιανοί ἔζησαν μέ τήν Θεία Εὐχαριστία καί μελέτησαν ἐπί μακρόν γύρω ἀπ' αὐτήν, ζητώντας νά κατανοήσουν καί νά ἐμβαθύνουν σ' αὐτήν τήν ἀστείρευτη πραγματικότητα, πού βρίσκεται στό κέντρο τῆς Χριστιανικῆς ζωῆς.

- Ὁ Θεός δέν θέλει «δωρεές» ἢ «θυσίες», μέσα ἀπό τίς ὁποῖες οἱ ἄνθρωποι ζητοῦν πάντα νά... ἀποσπάσουν τήν θεία εὐνοία! Σέ ὅλη τήν Παλαιά Διαθήκη προειδοποιεῖ: «*Ἐλεον θέλω καί οὐ θυσίαν*» (Ὡσηέ στ' 6).

Αὐτό πού ζητάει ὁ Θεός, αὐτό πού ἐπιθυμεῖ, ὁ καλύτερος δηλαδή τρόπος γιά νά Τόν «εὐχαριστήσουμε», εἶναι νά ἀγαπᾶμε ὅπως ἀγαπάει Ἐκεῖνος. Νά εἴμαστε ἐλεήμονες, ὅπως εἶναι Ἐκεῖνος. Μέ δύο λόγια: Νά Τοῦ μοιάζουμε.

- Εὐχαριστῶ Θεό σημαίνει «θυσιάζομαι» γιά τούς ἄλλους, ὅπως ἔκανε Αὐτός. Ἕνας τρόπος ἀγάπης, πού γιά κάποιους φτάνει μέχρι τήν αὐτοθυσία! Πρέπει νά ξερούμε πάνω σέ ποιόν δρόμο βαδίζουμε.

- Εὐχαριστῶ τόν Θεό σημαίνει ὅτι δέχομαι νά γίνω, ἔστω καί λίγο, σάν κι Αὐτόν... Νά γίνω «Θεός»! Τί πιό παράξενο ὑπάρχει;! Κάτι τέτοιο κατορθώνει κάποιος, ὄχι ἀλλάζοντας ἀπλῶς συμπεριφορά, ἀλλά ἀποκαθιστώντας μιᾶ σχέση! Κάτι τέτοιο ἔχει δυσκολίες!

- Γεγονός εἶναι ὅτι ὁ Ἰησοῦς μᾶς ὑποδεικνύει μιᾶ ὁδό, παράξενη, ἀλλά σίγουρη, γιά νά ἀγαπήσουμε, ὅπως Ἐκεῖνος ἀγαπάει: Νά τρεφόμεστε ἀπ' Αὐτόν, πού



είναι πραγματικά παρόν στην Θεία Εύχαριστία. Γι' αυτό λέει: «Τό σῶμα μου είναι πραγματικά τροφή καί τό αίμα μου ποτό». Ἔτσι, λίγο-λίγο, μετέχοντας στην Θεία Εύχαριστία καθέννας μας γίνεται σάν τόν Χριστό καί μπορούμε νά λέμε, ὅπως ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «*Τώρα πιά δέν ζῶ ἐγώ, ἀλλά ζεῖ στό πρόσωπό μου ὁ Χριστός*».

● Μ' αὐτό τόν τρόπο γινόμαστε καί ἐμεῖς τό εὐχαριστῶ τοῦ ἀνθρώπου στόν Δημιουργό του.

● Ἡ Θεία Εὐχαριστία, ἡ Θεία Λειτουργία, εἶναι τό ἴδιο. Ἡ Λειτουργία εἶναι ἕνα σῶμα, εἶναι τό κοινό ἔργο τῆς Κοινότητος. Μιά προσευχητική προσφορά, πού ἀνακαλεῖ στην συνείδησή μας κάθε φορά τόν θάνατο καί τήν ἀνάσταση τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτό σημαίνει, ὅτι ἡ Θεία Εὐχαριστία δέν εἶναι μόνο ἐκείνη ἡ ἰδιαίτερη στιγμή, κατά τήν ὁποία ὁ ἱερέας προσφέρει τά λόγια τοῦ Ἰησοῦ: «*Τοῦτό ἐστι τό σῶμά μου... Τοῦτό ἐστι τό αἷμα μου*». Καί τελεῖ τήν εὐλόγηση τοῦ καθαγιασμοῦ.

Αὐτά τά λόγια ἔχουν νόημα μόνο ὅταν βιώνονται ἀπό κοινού, ἀπό ὅλους τούς χριστιανούς πού παρευρίσκονται στην καρδιά τῆς Λειτουργίας. Πράγμα πού σημαίνει ὅτι, ἂν θέλουμε νά προχωρήσουμε στην Χριστιανική ζωή, πρέπει νά μετέχουμε στην Θεία Εὐχαριστία καί φυσικά νά δεχόμαστε τό ὅτι δέν μπορούμε νά τά καταλάβουμε ὅλα ἀμέσως καί ἐξαρχῆς.

● Ἡ Θεία Εὐχαριστία γίνεται γιά τόν ἑαυτό μας καί μόνο;

Ποτέ! Ἡ Θεία Εὐχαριστία βιώνεται μαζί μέ ὅλη τήν κοινότητα. Τελεῖται ἀπό ὅλη τήν κοινότητα, διά τοῦ ἱερέως. Εἶναι ὁ συνδυασμός ἰσότητος τῆς κοινότητος. Ὅλοι μαζί λατρεύουμε τόν Χριστό, ὁ Ὅποιος ἐρχεται ἀνάμεσά μας.

Πρέπει βέβαια νά μεταφερθεῖ καί στους ἀρρώστους, πού -πράγματι- στεροῦνται τῆς ἐπαφῆς μέ τήν κοινότητα.

● Τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι παρόν στή Θεία Εὐχαριστία, εἶναι τό σῶμα τοῦ «ἐν δόξῃ» Ἀναστάντος Χριστοῦ. Αὐτοῦ πού ἀναστήθηκε ἀπό τούς νεκρούς καί ἀναλήφθηκε στόν Οὐρανό.

● Γιατί ἄρτος καί οἶνος; Τό ψωμί καί τό κρασί ἀποτελοῦν τίς κύριες πηγές τροφῆς καί συντήρησης τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Χριστός γίνεται ἀκριβῶς Αὐτό πού συντηρεῖ τήν ζωή μας. «*Ἀντίδοτο τοῦ μή ἀποθανεῖν*». Συγκαταβαίνει ὁ Χριστός στό νά δεχθεῖ μία ταπείνωση, πού συντηρεῖ καί ζωοποιεῖ τούς ἀγαπημένους. Δέχεται τά πάντα προκειμένου νά ἐνωθεῖ μαζί μας. Γίνεται ἄνθρωπος (ψωμί καί κρασί!) προκειμένου ἐμεῖς νά γίνουμε «θεοί» κατά χάριν, μέ τό «Ψωμί καί τό Κρασί» τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Καί αὐτό εἶναι ἕνα μυστήριο πίστεως καί ἀγάπης. Ἀγαπάμε Ἐκεῖνον. Ἐμπιστευόμαστε Ἐκεῖνον καί δεχόμαστε ἐν συνεχείᾳ τόν λόγο Του.

● Μπορεῖ νά κοινωνάει ὁποιοσδήποτε;

Ὅχι! Καί πάλι ὄχι! Στους πρώτους αἰῶνες οἱ κατηχούμενοι περιμέναν πολύ, πρὶν γίνουν ἀποδεκτοί ἔστω καί στό νά παρίστανται στην Θεία Εὐχαριστία. Παρέμεναν στό κατώφλι.

Καί σήμερα, ὅποιος δέν εἶναι βαπτισμένος, δέν μπορεῖ νά κοινωνήσει. Βεβαίως ἡ Εὐχαριστία, ἂν καί ἀποτελεῖ τήν πληρότητα τῆς μυστηριακῆς ζωῆς, δέν εἶναι ἔπαθλο γιά τούς τελείους, ἀλλά ἕνα γενναιόδωρο φάρμακο καί μία τροφή γιά μᾶς τούς ἀδύναμους.

(π. Θεοδόσιος Μαρτζοῦχος. Ἀπό τό βιβλίο του «Ἀκολουθίες», Πρέβεζα 2023)

## Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

### ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ἡ κτίσις καί ἡ φθορά της

#### Ρωμ. ν' 19-20

##### Ἀναμένει καί ἡ κτίσις (στ. 19)

**Ἡ** εριμένει δόξα τόν ἄνθρωπο, πού λυτρώθηκε ἀπό τή σκλαβιά τῆς ἁμαρτίας. Τώρα ἔχουμε τόν ἀρραβῶνα τῆς δόξας. Τό πλήρωμα τῆς δόξας θά μᾶς ἀποκαλυφθῇ τότε, στή μέλλουσα ζωή. Αὐτή τήν ἀποκάλυψη τῆς δόξας τοῦ ἀνθρώπου τήν περιμένει καί ἡ κτίσις.

Οἱ φίλες τῆς νύμφης περιμένουν πῶς καί πῶς τή στιγμή, πού θά στολισθῇ ἡ νύμφη καί θά ὀδεύσῃ πρὸς τό γάμο. Κι ὅταν στολίζεται καί καίρεται ἡ νύμφη, στολίζονται καί καίρονται κι αὐτές. Ἔτσι καί ἡ ὑλική κτίσις, τὰ δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ. Πλάσθηκαν γιά τόν ἄνθρωπο, ὡς φίλοι καί ὑπηρετές τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος τώρα εἶναι ἀρραβωνιασμένος μέ τήν οὐράνια δόξα. Ζῆ μέ τήν ἐλπίδα. Θάρθη ἡ ὥρα, πού θά στολισθῇ μέ τή στολή τῆς ἀφθαρσίας καί τῆς θεϊκῆς δόξας. Εἶναι, λοιπόν, ἀναμενόμενο καί ἡ κτίσις νά περιμένη αὐτή τήν ἀλλαγὴ καί νά καρῆ μαζί μέ τόν ἄνθρωπο κάποια ἀνάλογη ἀλλαγὴ.

• Αὐτή τήν ἀναμονή τῆς κτίσεως ἀποκαλεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος μέ τή σπάνια λέξι «ἀποκα-  
ραδοκία». Προσωποποιώντας τήν κτίσι λέγει στή συνέχεια τῆς Ἐπιστολῆς, πού ἐρμηνεύουμε: «Ἡ γάρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τήν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται» (στ. 19). Δηλαδή: Ἡ προσδοκία τῆς κτίσεως εἶναι, ὅτι περιμένει μέ ἀγωνία τήν ἐνδοξη φανέρωσι τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

• Ἡ κοσμολογία συνδέεται ἄμεσα μέ τήν ἀνθρωπολογία. Δέν ὑπάρχει κτίσις ὑλική χωρίς τόν ἄνθρωπο. Πολλές ἀνοσιές γύρω ἀπό τόν κόσμον, ἀπό τὰ ἄστρα, ἀπό τὰ φυσικά φαινόμενα εἶχαν καί ἔχουν πλάσει θρη-

σκεῖες τοῦ κόσμου καί παραθρησκεῖες. Σάν νά θέλη, λοιπόν, καί σ' αὐτές νά δώσῃ ἀπάντησι ὁ Παῦλος. Διακρύσσει τή θεολογική θέσι τῆς λεγομένης οἰκολογίας.

Ἡ φύσις δέν εἶναι κάτι τό ξεχωριστό ἀπό τόν ἄνθρωπο καί ἀπό τό Θεό. Πλάσθηκε ἀπό τό Θεό. Χαρίσθηκε στόν ἄνθρωπο. Ἀποσκοπεῖ στή δόξα τοῦ Θεοῦ. «Πάντα δι' αὐτοῦ καί εἰς αὐτόν ἔκτισται» (Κολοσ. α' 16). Στήν περι-  
κοπή τῆς πρὸς Ρωμαίους (ν' 19-23) ἐμφανίζεται γλαφυρά ἡ σχέσις τῆς φύσεως μέ τόν ἄνθρωπο καί μέ τό Θεό. Ἐμφανίζεται ἡ στάσις καί ἡ ἐπανάστασις τῆς κτίσεως ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας, ἀλλά καί ἡ ἀνάστασις της, σάν ἓνα ἀπό τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ.

• Δέν ὑπάρχει οἰκολογία χωρίς θεολογία καί ἀνθρωπολογία. Ἡ οἰκολογία εἶναι ἡ οἰκονομία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ γιά τόν ἄνθρωπο, ὅπως φαίνεται μέσα ἀπό τὰ ἄψυχα πλάσματά Του. Λέει ὁ Χρυσόστομος: «Δεικνύει (ὁ Παῦλος) πῶς περισπούδαστον τῷ Θεῷ τό τῶν ἀνθρώπων γένος ἐστί, καί ἐν ὅσῃ τήν φύσιν τήν ἡμετέραν ἄγει τιμῇ. Μετά δέ τούτων καί τῶν φιλοσόφων ἅπαντα δόγματα τά περί τοῦ κόσμου τούτου συντεθέντα αὐτοῖς, ὥσπερ ἀράκνην τινά καί παίδων ἀθύρματα, ἐνί τούτων καταβάλλει τῷ δόγματι» (Ε.Π.Ε. 17,208). Με-  
τάφρασις: Δείκνει ὁ Παῦλος πόσο περιπόθητο στό Θεό εἶναι τό ἀνθρώπινο γένος καί σέ πόση τιμῇ ὀδηγεῖ τόν ἄνθρωπο. Κι ὄχι μόνο, ἀλλά μ' ὅσα περί κτίσεως λέγει, καταρρίπτει σάν ἴστό ἀράκνης καί σάν παιδικά παιχνίδια τίς διδασκαλίες τῶν διαφόρων φιλοσόφων περί κόσμου.

• Ἡ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως. Περιμένει μέ σφοδρὴ λαχτάρη καί ἡ κτίσις νά δι

τήν ημέρα τῆς ἀλλαγῆς. Προσωποποιεῖ ἐδῶ τήν κτίσι ὁ Παῦλος. Ἐλλωστε ἔχει καί ἡ κτίσις τή δική τῆς γλῶσσα. «Οἱ οὐρανοί, λέγει ὁ Ψαλμωδός, διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δέ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τό στερέωμα» (Ψαλμ. ιν´ 1). Ἐχει καί τή δική τῆς καρδιά ἡ κτίσις. Στενάζει καί πονάει μαζί μέ τόν ἄνθρωπο. Ἐχει ἐλπίδα καί ἐπιθυμία μαζί μέ τόν ἄνθρωπο.

### Φυσιολατρεία ἢ θαῦμα; (στ. 19)

• Ὅλα αὐτά βέβαια μακρὰ ἀπό κάθε φυσιολατρική θεώρησι τῆς κτίσεως. Ὅργανα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τὰ ὑλικά κτίσματα, πού ὅμως ἡ ἐπέμβασις τοῦ ἀνθρώπου τὰ ἀλλοιώνει. Ἐπομένως, ὅταν τὰ τοῦ ἀνθρώπου τακτοποιηθοῦν, θά τακτοποιηθῇ καί ἡ κτίσις. Ὁ ἄνθρωπος στή φθορά ἢ στή χαρά συμπαρασύρει καί τήν ἀψυχη φύσι. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Ἡ κτίσις σφόδρα ὠδίνει, ταῦτα ἀναμένουσα καί προσδοκῶσα τὰ ἀγαθὰ, ἅπερ εἰρήκαμεν ἀποκαραδοκία γάρ ἡ σφοδρά προσδοκία ἐστίν. Ὡστε δέ ἐμφαντικώτερον γενέσθαι τόν λόγον, καί προσωποποιεῖ τόν κόσμον ἅπαντα τοῦτον ἅπερ καί οἱ προφῆται ποιοῦσι, ποταμούς κροτοῦντας χερσίν εἰσάγοντες, καί βουνοὺς ἀλλομένους, καί τὰ ὄρη σκιρτῶντα» (Ε.Π.Ε. 17,206). Μετάφρασις: Ἡ κτίσις πονάει, ἐπειδή περιμένει καί προσδοκᾷ τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἀποκαραδοκία σημαίνει μεγάλη προσδοκία. Καί γιά νά γίνῃ ἐντονώτερος ὁ λόγος, προσωποποιεῖ ὅλο τόν ὑλικό κόσμο, κάτι πού καί οἱ προφῆτες κάνουν. Παρουσιάζουν τὰ ποτάμια νά χειροκροτοῦν, τὰ βουνά νά κινοῦνται, τὰ ὄρη νά σκιρτοῦν...

• Ἀκόμα καί τὰ ἀναίσθητα συμμετέχουν στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ. Πολλοί εἶναι πιά ἀναίσθητοι ἀπό τήν κτίσι, ἀπό τίς πέτρες, πού μπροστά στό θέαμα τοῦ Ἐσταυρωμένου «ἐσείσθησαν», ἀπό τό καταπέτασμα τοῦ ναοῦ, πού «ἐσχίσθη», ἀπό τόν ἥλιο, πού ἔκρυσπε τίς ἀκτίνες του τρεῖς ὄρες, ἀπό τὰ μνήματα, πού ἐπαναστάτησαν καί ἄνοιξαν (Ματθ. κζ´ 45. 51-52). Πιά σκληρές ἀπό τὰ βράχια οἱ καρδιές πολλῶν ἀνθρώπων. Δέν τίς συγκινεῖ ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Πολύ περισσότερο δέν τίς συγκινεῖ τό ὅτι θά φανερωθῇ σέ κάποια στιγμὴ ἡ

ὑπέρλαμπρη δόξα τῶν παιδιῶν τοῦ Θεοῦ, πού θά γίνουν «υἱοί τῆς βασιλείας».

• Μιλώντας ὁ Παῦλος γιά τήν ὑπερβάλλουσα δόξα, πού ἀναμένει τούς πιστούς, φέρνει στό χορό τῆς χαρᾶς καί τήν κτίσι. Ἐδῶ ὁ συναισθηματικός κόσμος, ἡ ψυχική διάθεσις, ἐπηρεάζει καί τή θέα τῆς φύσεως. Ὅταν εἴμεθα χαρούμενοι, ὅταν ἀπαλλασσώμεθα ἀπό τό βάρος τῆς ἁμαρτίας μέ τήν ἐξομολόγησι, ὅλα μᾶς φαίνονται γύρω πιά ὁμορφα· σάν ὅλα νά χαμογελοῦν. Πολύ περισσότερο σάν βρεθοῦμε στήν «ἀποκάλυψι», στήν τελειωτική καί ἀναφαίρετη δόξα, ὅλη ἡ κτίσις θά μᾶς κοιτάζν διαφορετικά, ἀφοῦ κι αὐτή θά εἶναι διαφορετική. Ἀκριβῶς γιά νά δεῖξῃ πόσο ὁμορφα εἶναι τὰ ἀγαθὰ, πού προσδοκᾷ, καί πόση ἐπιθυμία πρέπει νά ἔχουμε ν' ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τὰ κακά, φέρνει στό μέσο τήν κτίσι ὁ Παῦλος. Τέτοια ἐρμηνεῖα δίνει ὁ ἱ. Χρυσόστομος: «Προσωποποιεῖ τήν κτίσιν ἐνταῦθα καί φησι στενάζειν αὐτήν καί ὠδίνειν, οὐκ ἐπειδή στεναγμοῦ τινος ἤκουσεν ἀπό γῆς καί οὐρανοῦ φερομένου, ἀλλ' ἵνα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐνδείξῃται τήν ὑπερβολήν, καί τήν ἐπιθυμίαν τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν κατεχόντων κακῶν» (Ε.Π.Ε. 17,206). Μετάφρασις: Προσωποποιεῖ ὁ Παῦλος ἐδῶ τήν κτίσι καί λέγει, ὅτι στενάζει καί πονάει, ὅχι βεβαίως διότι ἄκουσε κάποιο στεναγμό ἀπό τὰ σπλάχνα τῆς γῆς ἢ ἀπό τὰ βάθη τῶν ἀστέρων, ἀλλά γιά νά παρουσιάσῃ τήν ὑπερβολή τῶν μελλοντικῶν ἀγαθῶν καί τήν ἐπιθυμία τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπό τὰ κακά.

### Ἡ ἐλευθερία τῆς κτίσεως (στ. 20-21)

Ἡ κτίσις ὑφίσταται τή φθορά καί τήν ἐλευθερία, ἀκολουθώντας τόν κύριό τῆς. Καί κύριος τῆς κτίσεως τῆς ὑλικῆς εἶναι ὁ ἄνθρωπος. Τόν ἐπλάσε ὁ Θεός «ἄρχειν» (Γεν. α´ 28). Εἶναι ὁ ἄρχοντας τῆς φύσεως. Ἄλλος ὁ Δημιουργός, ἄλλος ὁ ἄρχοντας. Δημιουργός ὁ Θεός. Ἄρχοντας ὁ ἄνθρωπος, στόν ὅποιο δώρησε ὁ Θεός τή δημιουργία. Ρωτάει ὁ Χρυσόστομος: «Ὁρᾷς τόν ἄνθρωπον πανταχοῦ προηγούμενον, καί δι' αὐτόν ἅπαντα γινόμενα;» (Ε.Π.Ε. 17,210).

• Ὅταν ὁ ἄρχοντας γίνεται δούλος, εἶναι φυσικό νά ὑποταχθῇ καί τό σπίτι του. Ὅταν π.χ. λέμε, ὅτι σκλαβωθήκαμε στούς

Τούρκους τετρακόσια χρόνια, αυτό σημαίνει, ότι ὅλος ὁ κῶρος τῆς Πατρίδας μας σκλαβώθηκε. Κι ὅταν ἐλευθερωθήκαμε, ἐλευθερώθηκε καί ὁ ἄψυχος κῶρος, πού λέγεται Ἑλλάδα ἄψυχος, πού ὅμως κάθε πέτρα τῆς καί κάθε βουνοπλαγιά τῆς μιλάει. Ἔτσι κι ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἐλευθερώθηκε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μαζί του ἐλευθερώνεται καί ἡ κτίσις. Αὐτή τὴν ἐλευθερία τῆς κτίσεως παρουσιάζει στὸν ἐπόμενο στίχο ὁ Παῦλος: *«Τῇ γάρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπέταγη, οὐκ ἐκούσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι»* (στ. 20). Δηλαδή: Ἡ κτίσις ὑποτάχθηκε σπὶ φθορά, ὄχι θεληματικά, ἀλλ' ἐξ αἰτίας τοῦ Θεοῦ, πού τὴν ὑπέταξε σπὴν ἐλπίδα.

Ἐδῶ τίθενται μερικά ἐρωτήματα:

- *Πρῶτον*: Τί σημαίνει, ὑποτάχθηκε σπὶ ματαιότητα; Ὑπονοεῖ, ὅτι πρὶν δέν ἦταν ὕλική ἡ κτίσις; Ὁχι. Ἡ κτίσις πλάστηκε ὕλική, ἀλλὰ δέν πλάστηκε μάταια. Δέν πλάστηκε ἄσχημη, ὅπως τὴν καταντίσαμε. Δέν πλάστηκε βρώμικη. Πλάστηκε ὡραία. Ὑπέστη τὴ φθορά, τὴν ἀλλοίωσι, ἀπὸ τὴν καταλυτικὴ παρουσία τῆς ἁμαρτίας. Λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: *«Φθαρτὴ γέγονε. Τίνος ἕνεκεν καὶ διατί; Διὰ σέ τὸν ἄνθρωπον. Ἐπειδὴ γάρ σῶμα ἔλαβες θνητὸν καὶ παθητὸν, καὶ ἡ γῆ κατάραν ἐδέξατο, καὶ ἀκάνθας ἤνεγκε καὶ τριβόλους»* (Ε.Π.Ε. 17,208). Μετάφρασις: Ἔγινε φθαρτὴ ἡ κτίσις. Γιά ποιά αἰτία καὶ γιατί; Γιά σένα, ἄνθρωπε. Ἐπειδὴ, λοιπόν, ἔλαβες σῶμα θνητό καὶ παθητό, γι' αὐτό καὶ ἡ γῆ δέχτηκε κατάραν καὶ φύτρωσε ἀγκάθια καὶ τριβόλια.

- Ποιὸς τὴν ὑπέταξε; Μόνη τῆς ἀποκλείεται. ἔχει ἡ φύσις τοὺς νόμους τῆς, ὄχι γιὰ νὰ αὐτοκαταστρέφεται, ἀλλὰ γιὰ νὰ κινῆται μέ ἀρμονία καὶ ὁμορφία. Ἐμεῖς ἐκούσια πέσαμε καὶ φθαρήκαμε. Ἡ φύσις ὅμως ὄχι ἐκούσια. Ἄλλωστε δέν μπορεῖ ἐκούσια νὰ ἐνεργήσῃ ἡ κτίσις. Ἡ κτίσις, τὰ ὕλικά δημιουργήματα, τὰ ζῶα, τὰ φυτὰ, δέν ἔχουν ἐλευθέρω βούλησι. Τὰ μὲν δημιουργήματα λειτουργοῦν ἐπὶ τῇ βάσει φυσικῶν νόμων, τὰ δὲ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ ἐπὶ τῇ βάσει ἐνστικτιῶν. Ποιὸς, λοιπόν, ὑπέταξε τὴν κτίσι σπὶ φθορά; Ὁ Θεός; Μά ὁ Θεός τὰ ἐπλάσε ὅλα «καλὰ λίαν». Μποροῦμε ὅμως νὰ δεχθοῦμε τὸ Θεό *«ὡς ὑποτάξαντα»*, μέ τὴν

ἐννοια μόνο τῆς τιμωρίας, πού ἐπῆλθε σάν συνέπεια τῆς ἁμαρτίας. Ὁ νόμος; Μποροῦμε νὰ δεχθοῦμε, ὅτι ἀλλοιώθηκε ὁ νόμος τῆς ἀρμονίας ἀπὸ τὸ νόμο τῆς φθορᾶς. ἔχουμε, δηλαδή, ἀλλοίωσι τῆς φυσιογνωμίας τῆς κτίσεως. Ὁ ἄνθρωπος; Καί ὁ ἄνθρωπος εἶναι *«ὑποτάξας»* πὴν κτίσι. Συμπαρέσυρε τὴν κτίσι σπὶ φθορά. Ὁ ὁδηγὸς ἀμαξοστοιχίας μέ δεκάδες βαγόνια βρίσκεται στὸ πρῶτο βαγόνι. Ἡ ἀπροσεξία τοῦ ὅμως συμπαράσχει τὸν ἐκτροχιασμό ὅλα τὰ βαγόνια, πού δέν φταῖνε τίποτε. Κάπως ἔτσι συμπαράσχεται ὁ συρμὸς τῶν κτισμάτων ἀπὸ τὴν ἀπροσεξία τοῦ ἀνθρώπου.

- Ποιὸς θὰ ἐλευθερώσῃ τὴν κτίσι ἀπὸ τὴ φθορά; Ἐκεῖνος, πού ἐλευθερώνει τὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτό λέει σπὶ συνέχεις ὁ Παῦλος: *«Ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ»* (στ. 21). Δηλαδή: Καί ἡ κτίσις θὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴ δουλεία σπὶ φθορά, γιὰ νὰ συμμετάσχῃ σπὴν ἐλευθερία γιὰ τὴν ἀπόλαυσι τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

- Ἡ κτίσις, ὡς ἀνεύθυνος, δικαιοῦται τὴν ἐλευθερία περισσότερο ἀπ' τὸν ἄνθρωπο. Ἄν ὁ ἄνθρωπος εἶναι θῦμα τοῦ διαβόλου, κατὰ τὸ ἥμισυ, ἀφοῦ συνένοχος εἶναι ἡ ἐλευθέρω του βούλησις, ἡ κτίσις εἶναι θῦμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἁμαρτίας 100%, ἀφοῦ ἀντίστασι δέν μπορεῖ νὰ προβάλλῃ, ὡς ἄψυχη. ἔχει ἐλπίδα ὁ ἄνθρωπος, ὅτι κάποτε θ' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰ δεινὰ, ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἀπὸ τὸν πόνον, ἀπὸ τὴς τύψεις, ἀπὸ τὴ φθορά. Πολύ περισσότερο ἔχει ἐλπίδα ἐλευθερίας ἡ κτίσις, ἀφοῦ σέ τίποτε ἡ ἴδια δέν φταίει.

- Γιατί θὰ ἐλευθερωθῇ καὶ ἡ κτίσις; Ἐμεῖς θεωροῦμε πὶο δύσκολον ἢ ἀλλάξῃ ἡ ὕλική κτίσις; Καί ὅμως, ἀπείρως ἐυκολώτερον εἶναι ἢ ἀλλαγῇ τῆς κτίσεως, ἀπὸ τὴν ἐλευθερία καὶ ἀλλαγῇ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως ἀπείρως εὐκολώτερον εἶναι ἢ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν σωματιῶν, ἀπὸ τὴν ἀνάστασι ἑνὸς ἁμαρτωλοῦ. Σπὴν πρῶτη ἀνάστασι δέν συναντᾷ ἀντίστασι ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ. Σπὴ δευτέρω συναντᾷ τὴν ἀντίστασι, πού λέγεται προαίρεσις τοῦ ἀνθρώπου.

**π. Δ. Α.**



## Ἐλεύθεροι ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

### Τί δέν εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία;

**Ἡ** Ὁρθοδοξία δέν εἶναι *μουσειο* λαμπροῦ παρελθόντος καί πολυτελῶν κειμηλίων, οὔτε *μούμια* ἐνταφιασμένη σέ χρυσή λάρνακα, πού πρέπει νά τήν συντηροῦμε.

Συντήρησις εἶναι μιά... «κονσέρβα»! Ἡ Ὁρθοδοξία ὁμῶς προσφέρει τόν Ἅρτο τῆς ζωῆς. Τό πάντοτε «φρέσκο» ψωμί. Τόν Ἅρτο τόν ἐπιούσιο.

- Δέν εἶναι κάποια συντήρησις. Εἶναι ἡ *πρόοδος*. Τρέχει στό δρόμο τοῦ χρόνου, «ἵνα καταλάβῃ», ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Α΄ Κορ. θ' 24). Δικός της εἶναι ὁ κόσμος. Πρέπει ὄλον νά τόν ἀγκαλιάσῃ.

- Δέν εἶναι *συντήρησις* νεκρῶν τύπων. Εἶναι ἡ *τήρησις* ζωντανῶν ἐντολῶν.

- Δέν εἶναι τό *τέλμα*. Εἶναι τό ζωντανό *πνεῦμα*.

- Δέν εἶναι *μαγικό προσκύνημα*. Εἶναι *θερμουργό κίνημα*. Ξεκινᾷ ἀπό μιά *ζωντανή λειτουργία*, στήν εὐχαριστιακή σύναξι, καί τρέχει νά ἐπισυνάξῃ τά διασκορπισμένα τέκνα τοῦ Θεοῦ. Ἡ *λειτουργία* τῆς Ἐκκλησίας δέν κοιμίζει, ἀλλά διεγείρει. Δέν εἶναι ἐπανάπανσις. Εἶναι ἀθλημα. Δέν προσφέρει τέχνη, ἀλλ' ἀνάγει σέ ἔνωσι μέ τόν παντοδύναμο Θεό.

- Τό «*Ἀμήν*» τῆς λατρευτικῆς συναξέως εἶναι τό *ἐφαλτήριο* γιά ἀγῶνα πνευματικό.

Ὁρθοδοξία, πού θεωρεῖ ὡς παράδοσι βυζαντινισμούς καί ἐγωκεντρικές ἐπιδεικτικές μανίες, καταντᾷ θρησκεία τοῦ κόσμου τούτου, κάποτε καί ἀγυρτεία. Ἄλλωστε δέν ἀπέχουν, γραμματικά, πολύ οἱ λέξεις «*ἀλήθεια*» καί «*ἀλη-*

*τεία*». Χωρίς ζωντανή λατρεία καί ζωντανό ἀγῶνα καί ζωντανή διακονία ἀγάπης, κατεβαίνει ὁ τόνος, τό «θ» γίνεται «τ» καί ὁ οὐρανός κυλιέται στή λάσπη!

- Ἡ Ὁρθοδοξία δέν εἶναι ἓνας *τόπος*, οὔτε κἄν ἅγιος τόπος. Εἶναι ὁ *ἅγιος τρόπος*. Εἶναι *μονότροπος*. Εἶναι *μονόδρομος*, ἀφοῦ διαφορετικά δέν μποροῦμε νά σωθοῦμε. «*Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενί ἡ σωτηρία. Οὐδέ γάρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπό τόν οὐρανόν τό δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς*» (Πράξ. δ' 12).

- Δέν εἶναι ἓνας τόπος ἡ Ἐκκλησία, ἀφοῦ εἶναι γιά κάθε τόπο καί γένος. «*Ἐν παντί τόπῳ τῆς δεσποτείας Αὐτοῦ εὐλόγει, ἡ ψυχή μου, τόν Κύριον*» (Ψαλμ. 102, 22). Γιά κάθε *φυλή* ἡ δική μας *ἀποστολή* καί *ἱεραποστολή*.

### Συνοριοφύλακες

**Ἡ** νά μὴν ὑπηρετήσουν στά σύνορα τῆς Πατρίδας μας, βρῆκαν κόλπο καί ἀπάτη *εἰκονικούς γάμους!* Ἄναζητοῦσαν σύντροφο (γυναῖκα ἢ καί ἄνδρα!), ἔβαζαν μιά ὑπογραφή σέ «*σύμφωνο συμβίωσης*» ἐνώπιον κάποιου συμβολαιογράφου, καί ἔτσι ἀπαλλάσσονταν ἀπό τήν ὑποχρέωσι νά τοποθετοῦνται ὡς φρουροί στά σύνορα τοῦ Ἑβρου!

Μέ τή φρικαλέα αὐτή καί ἀντεθνική ἀπάτη πενήντα περίπου ἀπό τούς σπουδαστές τῆς Σχολῆς Συνοριοφυλάκων ἀπέκτησαν τό δικαίωμα νά ὑπηρετοῦν στήν Ἀλεξανδρούπολι.

Τά σύνορα; Θά τά φυλάνε τά κοροῖδα! Οἱ αἰσχροί ἀπατεῶνες θά καλοπερνοῦν στήν Ἀλεξανδρούπολι!

- Ἐπελήφθη τό ὑπουργεῖο Προστασίας τοῦ Πολίτη. Περιμένουμε νά δοῦμε

τίς πουνές για τήν ομαδική αυτή έθνική προδοσία.

- Φαντασθήτε τί θά γίνη, αν, ο μή γένουτο, κηρυχθή έκτακτη **έπιστράτευσις** προς αντιμετώπισι έθνικου κινδύνου! "Άλλοι θά σπεύσουν νά κάνουν «σύμφωνα συμβίωσης» μέ ψευδή ασφαλώς στοιχεία, άλλοι θά πληρώσουν άδρά γιατρούς προς πιστοποίησι βαρέων νοσημάτων (!), άλλοι θά αναζητήσουν εισιτήρια φυγής προς τό έξωτερικό. Καί ποιοί θά μείνουν νά υπερασπιστοῦν τό πάτριον έδαφος; Λίγοι, ελάχιστοι.

- Ποῦ εἶναι οἱ **φιλόπατρις** Έλληνες; Ποῦ εἶναι οἱ νέοι, πού έβραζε τό αίμα τους για τήν αγαπημένη τους πατρίδα; Ποῦ εἶναι οἱ **ήρωες**, πού πάνω από όλα τά αγαθά εἶχαν τά ιδανικά; Εἶχαν τήν πατρίδα; Εἶχαν τήν ήθική; Εἶχαν τήν οικογένεια; Εἶχαν τήν πίστι στόν Χριστό;

- Προκειμένου νά ικανοποιήσουν οἱ κυβερνῶντες τούς διεστραμμένους **όμοφυλοφίλους**, θυσίασαν ακόμη καί τή φύλαξι τῆς Πατρίδας; Νομιμοποίησαν τίς ανώμαλες σχέσεις, τή «συμβίωσι» άντρα μέ άντρα (καί γυναίκα μέ γυναίκα). Έξίσωσαν τόν ευλογημένο γάμο ενός νέου μέ μία νέα, μέ τήν «συμβίωσι» δύο ανωμάτων τύπων. Τό «σύμφωνο συμβίω-

σής» τους, μέ τήν κοινωνία τῆς αγάπης, πού καλεῖται γάμος προς οικογένεια.

- Ποῦ εἶναι τό τρίπτυχο: **«Πίστις - Οικογένεια - Πατρίς»;** Υποκαταστάθηκε από τό: «Άσέβεια - ΛΟΑΤΚΙ - Προδοσία».

- Πατρίδα Έλλάδα! Χώρα άλλοτε ήρώων καί μαρτύρων, πῶς σέ κατάντησαν πρωτίτως άντεθνικοί καί άντιχριστιανικοί Νόμοι; Ποῖός θά σβήση από τά σπλάχνα σου τήν πορνεία, τή μοιχεία, τήν όμοφυλοφιλία, τήν διαστροφή, πού όλες αυτές τίς βρωμιές τίς νομιμοποιεῖ ένα **παληόχαρτο** πού λέγεται «*σύμφωνο συμβίωσης*», για νά σκεφθῆ τή δική σου ματωμένη ιστορία καί παγκόσμια τιμή;

- Καί νά σκεφθῆ κανείς, ότι άτομο πού συζῆ μέ τήν έπισφράγισι τοῦ «συμφώνου συμβίωσης», κυβέρνησε τέσσερα χρόνια τήν Έλλάδα καί τώρα διεκδικεῖ καί πάλι τήν ψηφο τῶν Έλλήνων!

- Έλλάς! Έλλάς! Μπορεῖς μέ τέτοιους «συμπατριῶτες» νά γελᾶς; Ποῖός θούριος θά κλάψη τό μέλλον μιᾶς πατρίδας, πού τό δολοφονοῦν οἱ χιλιάδες **έκτρώσεις**, πού τό φτύνουν οἱ έμφανείς πλέον **άρνησιπάτριδες**, πού τά μόνα ιδανικά εἶναι τό «*φάγωμεν, πῖωμεν*» καί τά όργια πάσης φύσεως;

—**Όχι! Η Έλλάδα πρέπει νά ζήση. Καί θα ζήση, αν τήν όδηγή τό φῶς τοῦ κόσμου, ό Χριστός!**

### **Καί ό άφρων δέν άκούει**

**Η**ταν άφρων. Θα παραμείνη άφρων. Θα παραμένη καταστροφική άπειλή ό άφρων τῆς γειτονιάς μας. Έκεῖνος ό **άφρων** τῆς γνωστῆς παραβολῆς τοῦ Κυρίου μας (Λουκ. ιβ' 16-21), νόμιζε ότι όλος ό κόσμος εἶναι δικός του. Πίστευσε, ότι τά πολλά του πλούτη θά τοῦ έξασφάλιζαν «*έτη πολλά*». Όταν όμως δέχτηκε σέ κάποια νύκτα τήν έπίσκεψι τοῦ άπρόσμενου κατακτητῆ, πού λέγεται **θάνατος**, παρέδωσε «τά όπλα». «*Άφρων, ταύτη τῆ νυκτί τήν ψυχῆν σου άπαιτοῦσιν από σου...*».

- Ό σημερινός άφρων, ό γειτονιάς μας,

## **ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ**

Κωδικός  
01-1323

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ιδιοκτήτης: Σύλλογος «Ιωάννης ὁ Βαπτιστής»

Υπεύθυνος έκδόσεως: Άγγελ. Μπότζιου  
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Άθήνα

www.ioannsvaptistis.gr

Τηλέφωνα: 2103212713 & 2109765440

e-mail: info@ioannsvaptistis.gr

Υπεύθυνος Τυπογραφείου:

Β. Μπουζάλας, 25 Μαρτίου 124, Περιστέρι

Έτησία συνδρομή:

Έσωτερικού 10 €. Κύπρου 20 €.

Έξωτερ.: Εύρώπης 20 €. Άμερικῆς: δολ. 25.

Καναδά καί Άυστραλίας: δολλάρια 30.

Έπιταγές καί έπιστολές:

Περιοδικό «Βαπτιστής»

Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Άθήνα.

ὁ **σουλτάνος τῆς Τουρκίας**, ὁ κ. Ἐρντογάν, μέσα στήν ἀφροσύνη τοῦ ἐπεκτατισμοῦ του καί στή σχιζοφρένεια τοῦ ἀβυσσαλέου μίσους του γιά τήν Ἑλλάδα, ἀπέιλησε ἐπανειλημμένα: «*Ἔρχομαι σέ μιά νύχτα καί σᾶς παίρνω τά νησιά*»!

• Ἐμεῖς δέν τόν πήραμε στά σοβαρά, ἄν καί τόν «ἄφρονα» πρέπει νά τόν θεωρῆς πάντα **ἀπρόβλεπτο**. Καλά φυσικά κάνουμε, πού ἐνισχύουμε τίς Ἑνοπλες Δυνάμεις μέ σύγχρονο ἐξοπλισμό. Καλά ἐπίσης κάνουμε, πού προσπαθοῦμε νά ἔχουμε στό πλευρό μας φιλικές συμμαχίες. Καλά κάνουμε, πού παριστάνουμε τούς ἰσχυρούς.

Μά τόν «ἄφρονα» μονάχα μιά ἐπίσκεψις μπορεῖ νά τόν ταράξει: Ἡ φωνή τοῦ Οὐρανοῦ. Θεωρεῖς, κ. Ἐρντογάν, ἰσχυρό καί τρανό τόν ἰσλαμικό ἐπεκτατισμό σου; Νομίζεις, ὅτι εἶσαι ὁ «μονοκράτορας» τῆς περιοχῆς; Ἐχεις τήν τρέλλα νά ἀπειλῆς «θεούς καί δαίμονες»; Μάθε, λοιπόν, καί σύ, ὅτι τό δακτυλάκι Του ἄν κινήση ὁ **Παντοδύναμος**, ἐρείπια θά βρῆς μπροστά σου.

• Φυσικά καί δέν ἐπιχαίρουμε γιά τούς **καταστροφικούς σεισμούς** στήν νοτιοανατολική Τουρκία. Φυσικά καί δέν δεχόμαστε, ὅτι ἔγιναν πρὸς τιμωρία τοῦ Τουρκικοῦ λαοῦ. Φυσικά καί συμπάσχουμε μέ τά **13 ἑκατομμύρια** Τούρκων, πού εἶδαν τίς πολυκατοικίες τους νά σωριάζονται σάν χάρτινοι πύργοι. Φυσικά καί συμμετέχουμε στό **κλᾶμα** τοῦ ἀπλοῦ λαοῦ τῆς Τουρκίας, πού θρηνεῖ 50.000 γνωστούς **νεκρούς** καί ἄλλους τόσους καί περισσότερους ἀγνωστούς, πού βρίσκονται θαμμένοι στά ἐρείπια. Φυσικά καί συμπάσχουμε μέ τούς 100.000 **τραυματίες**. Φυσικά καί σπεύσαμε νά ἐκφράσουμε τή συμπάθειά μας στόν ἀπλοῦ λαό τῆς Τουρκίας. Φυσικά καί στείλαμε εἰδικά συνεργεῖα τῆς ΕΜΑΚ νά ἐργαστοῦν ὑπεράνθρωπα γιά τή **διάσωση** ἐπιζώντων κάτω ἀπό τά ὀγκώδη ἐρείπια. Φυσικά καί δέν ἐπιχαίρουμε γιά τό κλᾶμα καί τό **δρᾶμα** τοῦ Τουρκικοῦ λαοῦ.

Φυσικά καί δέν ἐπιχαίρουν οἱ χριστιανοὶ Ἑλληνες, στή μεγάλη τουλάχιστον πλειονότητα. Φυσικά καί δέν εἶπαμε: «*Καλά τοὺς ἔκανε ὁ Θεός*»!

• Ἡ Ἑλλάδα ἔδειξε τό **φιλόανθρωπο** πρόσωπό της. Συγκίνησε τήν παγκόσμια κοινότητα γιά τή σπουδή της νά βοηθήσει τούς γείτονές μας.

• Ἄλλ' αὐτό δέν σημαίνει, ὅτι «ὁ ἄφρων» ἠγέτης ἔβαλε μυαλό. **Νύκτα**, εἶπες, κ. σουλτάνε, ὅτι θά ἔλθης ὡς κατακτητής στά φιλήσυχα νησιά μας. Νύκτα σέ ἐπισκέφτηκε ἡ πρωτοφανής στά παγκόσμια χρονικά σεισμική καταστροφή. Δέν σκέφτηκες, ὅτι ἀποτελεῖ πρόκλησι, τό νά διαμένης ἐσύ σέ **παλάτι** πολυτελέστατο χιλίων δωματίων καί νά στριμώχνης τό λαό σου νά ζῆ κάτω ἀπό ἀχρωδεις βόμβες, πού καλοῦνται πολυκατοικίες ἐτοιμόρροπες;

• Τό παράδειγμα τοῦ κ. Ἐρντογάν, ἄς διδάξη κάθε ὑπερφίαλο ἱμπεριαλιστή, πού ἰσοπεδώνει ξένες πατρίδες. Θά ἔρθη καί γι' αὐτόν ὁ ἐπισκέπτης, πού θά τόν ταρακουνήσει:

—*Ἄφρων! Τή νύχτα αὐτή φεύγεις. Κάτω ἀπό τά ἐρείπια τοῦ χρόνου καί σύ θά ταφῆς. Καί γιά ἄλλο σπουδαῖο λόγο: Διότι πῆρες τό λαό σου στό λαιμό σου!*

### **Ἄγγλικανοί ὑπὲρ τῆς διαστροφῆς!**

**Ἱ**ρετικοὶ δέν εἶναι μόνο ἐπειδὴ ἀλλοίωσαν τήν ἀλήθεια τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. Εἶναι καί διότι ἐπέλεξαν νά στηρίξουν τήν σεξουαλική διαστροφή, πού λέγεται **ὁμοφυλοφιλία**. Πρόκειται γιά τήν λεγόμενη **Ἄγγλικανική ἐκκλησία**.

• Ὁ ἐπί κεφαλῆς τῆς «ἐκκλησίας» τῆς Ἄγγλιας Τζόστιν Οὐέλμπι τόν τελευταῖο καιρό ἔχει πάρει θέσι ὑπὲρ τῶν ὁμοφύλων ζευγαριῶν. Ἐνέκρινε, κατὰ κάποιον τρόπο, ἓνα εἶδος γάμου στά μέλη τῶν ΛΟΑΤΚΙ. Μέ τίς εὐλογίες του, δηλαδή, θά... παντρεύεται **ἄντρας μέ ἄντρα** καί **γυναῖκα μέ γυναῖκα!** Ὁ «μοντέρνος» ἀρχιεπίσκοπος (Ἄγγλικανός) ἐπέτρεψε σέ κλη-

ρικούς να εύλογοῦν ζευγάρια τοῦ ἰδίου φύλου!

● Στήν πραγματικότητα οἱ Ἀγγλικανοί ὅλου τοῦ κόσμου ἔχουν χωριστὴ στὰ δύο: Στους **προοδευτικούς** καὶ στους **συντηρητικούς**. Ἡ «Παγκόσμια Νότια Ἀδελφότητα Ἀγγλικανικῶν Ἐκκλησιῶν», πού ἀποτελεῖται ἀπὸ 25 τοπικὲς «Ἐκκλησίες» καὶ φαίνεται νὰ ὑποστηρίζη τὸ 75% τῶν Ἀγγλικανῶν παγκοσμίως, ἀνακοίνωσε στὶς 20 Φεβρουαρίου: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ἔχει ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν ἀληθινὴ πίστη καὶ ἔχει χάσει τὸ δικαίωμα νὰ δηλώνη “μητέρα” τῆς ἀγγλικανικῆς κοινότητος».

● Ἀπὸ τότε πού ἐγινε ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Καντέρμπερι πρὶν ἀπὸ δέκα χρόνια ὁ Οὐέλμπι σημειώθηκαν ἐντονώτατα διαφορῆς σὲ θέματα σεξουαλικότητος. Ὁ ἐν λόγω Ἀρχιεπίσκοπος θέλησε νὰ συμδύαση καὶ τίς δύο τάσεις, ἢ, ὅπως θὰ λέγαμε, νὰ βάλῃ στὸν ἴδιο συνδυασμὸ **Χριστό καὶ Διάβολο**, ἠθικὴ καὶ ἀνηθικότητα, Εὐαγγέλιο καὶ διαστροφή. Εἶπε, δηλαδή, ὅτι οἱ κατα τόπους ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι μποροῦν νὰ ἐγκρίνουν «εὐλογίες» ζευγαριῶν ὁμοφυλοφίλων, ἀλλὰ νὰ ἀπαγορεύουν τοὺς γάμους τους μέσα στὴν ἐκκλησία!...

—*Εἶστε καλὰ παιδιά, σεῖς οἱ ὁμοφιλόφυλοι, πού... ἀγαπίεστε. Καὶ μεῖς σὰς ἀγαπᾶμε! Εὐλογοῦμε τὸν ἠθικὸ βοῦρκο πού ἐπελέξατε, ἀλλὰ μὴ μᾶς τὸν φέρετε καὶ μέσα στους ναούς...*

● Ἐννοεῖται, βέβαια, ὅτι μέ τὸν κατήφορο, πού ἔχουν πάρει πολιτικοὶ καὶ μερικοὶ αἰρετικοί, σὲ λίγο θὰ τελοῦνται μεγαλοπρεπῶς γάμοι ἄντρα μέ ἄντρα καὶ γυναῖκας μέ γυναῖκα!

● Οἱ **προοδευτικοί** τῆς Ἀγγλικανικῆς «ἐκκλησίας» ἐξωργίστηκαν, διότι μέ τὴ διπλωματικὴ θέσι τῆς ἡγεσίας τους ἀντιμετωπίζονται τὰ ζευγάρια τοῦ ἰδίου φύλου ὡς «δεύτερης κατηγορίας».

● Οἱ **συντηρητικοί** θύμωσαν καὶ αὐτοί, γιατί ἡ ἐπίσημη ἡγεσία τῶν Ἀγγλικανῶν φαίνεται νὰ γυρίζῃ τὴν πλάτη στὴν παραδοσιακὴ ἠθικὴ διδασκαλία τοῦ

Χριστοῦ γιὰ τὸν γάμο καὶ τὴν σεξουαλικότητα.

● Ἀλλοίμονο στὶς λεγόμενες Ἐκκλησίες, ἂν παραδώσουν τὸ Εὐαγγέλιο τῆς Ἀληθείας νὰ τὸ ξαναγράψουν αὐτοὶ πού τὸ θέλουν κείμενο τῆς «Ἀληθείας»!

—*Ὅχι! Οὔτε τὸν Χριστό παραποιῶμε, οὔτε τὸ Εὐαγγέλιο ἀλλοιώνουμε. Ἀλλὰ καὶ οὔτε τὴν διαστροφή ἀφήνουμε νὰ μᾶς κυβερνᾷ!*

### **Γιὰ προσευχή, ὄχι γιὰ ἐπίδειξι!**

**Π**εῖναι νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ φιγούρα καὶ ἡ **ἐπίδειξιμανία** στὸν μυστικὸ χωρὸ τῆς προσευχῆς, πού εἶναι ἡ λειτουργικὴ μας σύναξις. Προτείνουμε καὶ πάλι:

- Στὸ ἱερό βῆμα κανένας **λαϊκός!**
- Τὰ **ἀναλόγια** βοηθοῦν τοὺς πιστοὺς νὰ συμπάλλουν καὶ νὰ συμπροσεύχωνται.
- Οἱ **φωτογραφίσεις** ἀποβλέπουν μόνο σὲ ἓνα: Στὴν ἐπίδειξι καὶ τὴν φιγούρα. Δέν εἶναι φαρισαϊκὸς τόπος ὁ Ναός.
- Τὸ **κήρυγμα** προσεγμένο, χριστοκεντρικό, ἔλκυστικό καὶ σύντομο.
- Ἡ **κατήχησις** εἶναι καὶ θεωρεῖται τὸ πρῶτο ἔργο κάθε λειτουργοῦ.
- Τὰ **ἄμφια** τῶν λειτουργῶν ὅλων τῶν βαθμίδων ἀπλᾶ. Τύπος εἶναι ὁ Χριστός!

### **“Ὅσοι μποροῦν, ἄς στείλουν τὰ 10 εὐρώ καὶ γιὰ τὸ 2023**

Οἱ φίλοι ἀναγνώστες ἄς στείλουν τὴ συνδρομὴ (10 εὐρώ) καὶ γιὰ τὸ ἔτος 2023.

- Στὸ λογαριασμὸ:

**0026.0236.39.0100353548 EURO BANK.**

**IBAN: GR 7902602360000390100353548**

- Στὸ λογαριασμὸ:

**123002002008865 ALPHA BANK.**

**IBAN: GR 120140 1230 1230 0200 2008 865**

● Ταχυδρομικὰ στὴ διεύθυνσι: «**Βαπτιστής**», **Χριστοκοπίδου 12, 10554, Ἀθήνα.**

● Τοῦ ἐξωτερικοῦ τὸ ἔμβασμα στὸ ὄνομα «**Βαπτιστής**» (χωρὶς τὴ λέξι Περιοδικό).

Τηλ.: **2103212713 - 2103212107.**